

TURUN YLIOPISTO

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos/ Humanistinen tiedekunta

SKURNIK, JOHANNA:

Koettu ja määritetty Australia. Australian maantieteellisen tutkimuksen problematiikka julkaisussa *Journal of the Royal Geographical Society of London* vuosina 1831–1880

Pro gradu -tutkielma, 136 s.

Yleinen historia

Huhtikuu 2012

Tutkielmassa tutkitaan millaisena Australian maantieteellinen tutkimus kuvautui Britanniassa vuonna 1830 perustetun *Royal Geographical Society*n (RGS) julkaisussa *Journal of the Royal Geographical Society of London*. Lehti oli maantieteellisen tiedon ja tutkimuksen välittämiseen tarkoitettu julkaisu, joka ilmestyi vuosina 1831–1880. Tutkielmassa tarkastellaan Australian maantieteellisen tutkimuksen keskeisiä kysymyksiä koko *Journalin* ilmestymisen ajalta käyttämällä aineistona lehdessä julkaistuja tutkimusmatkailijoiden matkapäiväkirjoja, raportteja, kirjeitä ja kartoja. Lisäksi analysoidaan RGS:n puheenjohtajien puheita ja muita yhdistyksen johdon Australian tutkimusta käsitteleviä puheenvuoroja. Aineiston pohjalta tutkitaan, millaiset asiat vaikuttivat Australian maantieteellisen tutkimuksen kohteisiin ja miten niistä keskusteltiin *Journalissa*.

Tutkimusmatkailuun vahvasti kiinnittyneen ja 1800-luvun ajan omaksi tieteenalaksi jäsentymässä olleen maantieteen käytäntöjä arvioidaan Australian tutkimuksen kautta kiinnittämällä huomiota Australiasta tietoa tuottaneiden tutkimusmatkailijoiden kirjoitusten välittämiin kokemuksiin tutkituista alueista. Tutkimusmatkailijoiden metodologia, maantieteellisen tilan tuottaminen ja manner-ta koskevien teorioiden muodostaminen kiinnittyivät vahvasti yksilöiden tapoihin kokea kohdattu tila. Lisäksi arvioidaan Australian maantieteellisen tutkimuksen kulttuuria osana Britannian imperiumia kiinnittämällä huomiota tutkimusmatkailijoiden ja RGS:n puheenjohtajien retoriikkaan ja tarkastellaan ajatuksia maantieteellisen tutkimuksen kumuloituvasta edistymisestä.

Tutkielman keskeinen havainto on moninainen Australian maantieteellisen tutkimuksen kulttuuri, jota RGS:n julkaisussa aktiivisesti määriteltiin. Australian maantieteellisen tutkimuksen problematiikan tarkastelu *Journalin* kautta osoittaa, että maantiede ja tutkimusmatkailu olivat osana monenlaisia prosesseja, jolloin niillä oli samanaikaisesti useita erilaisia, toisiinsa kytkeytyneitä merkityksiä. Australia oli *Journalissa* tiedon ja teorioiden tuottamisen kenttä, neuvoteltu ja tuotettu maantieteellinen tila, osa Britannian ekspansiota ja maantieteellisen tutkimuksen edistyksen osoittaja. RGS:n julkaisema *Journal* yhdistyksen edustajien puheenvuorojen ja tutkimusmatkailijoiden tekstien ja karttojen välityksellä oli osa prosessia, jossa määritettiin sekä Australiaa maantieteellisenä tilana että osallistuttiin keskusteluun siitä, millainen merkitys mantereella osana maailmaa oli.

Asiasanat: Australia; 1800-luku; maantiede; historia; tutkimusmatkailu; Iso-Britannia; Royal Geographical Society; Journal of the Royal Geographical Society of London